

Aivovammaliitto kiittää mahdollisuudesta tuoda esille näkökulmiaan YK:n vammaisyleissopimuksen kansallisen toimintaohjelman valmisteluun.

1. Yleissopimuksessa korostetaan vammaisten henkilöiden oikeutta osallistua täysimääräisesti yhteiskuntaan. Vammaisia henkilöitä on kuultava kaikessa heitä koskevassa päätöksenteossa.

Yhteiskunnassa on lukuisia mahdollisuuksia edistää kansalaisten osallisuutta eri palveluihin ja tukea heidän terveyttään ja hyvinvointiaan sekä mahdollistaa vapaus valita omaa hoitoa ja kuntoutumista edistävä kokonaisuus. Aivovammaliitto korostaakin, että aivovammautuneella on omakohtaista, ainutlaatuista kokemusta ja näkemystä siitä, miten palveluita edistetään vammautuneiden näkökulmasta. Aivovamma ei kosketa vain vamman saanutta, vaan hänen perhettään ja läheisiään, eli tälläkin hetkellä noin 100 000 suomalaista.

Palvelujärjestelmä ei hyödynnä riittävästi aivovammautuneen ihmisen kokemukseen pohjautuvaa erityisosaamista uusien palveluiden rakentamisessa. Kun vamma ei ole näkyvä, katoaa myös samalla päätöksenteon mahdollisuus.

Toimintaohjelmassa pitää tuoda esille selkeästi päämäärä, että vammaisjärjestöt ja niiden vammautuneet toimijat tulee ottaa mukaan palveluiden rakentamiseen digitalisoituvassa Suomessa. Vammaislähtöinen suunnittelu takaa esteettömät palvelut myös muille kansalaisille.

Palveluiden kehittäjillä tulee olla mahdollisuus saada vammaisia ihmisiä testaamaan palveluita mahdollisimman varhain. Tällaisen verkoston (digitaalinen) perustaminen edistää sekä osallisuutta että päätöksentekoa ilman rakenteellisia esteitä.

2. Yleissopimuksessa korostetaan vammaisten henkilöiden oikeutta saada sosiaali- ja terveystaloudellisia esteitä.

Aivovammaliitto on korostanut omissa kannanotoissaan erityisesti sitä, että alkuvaiheessa vammautuneet kuvaavat olevansa ”sumussa”, ja ymmärrys siitä, mistä hakea hoitoa, on epäselvä. Tämä on myös ongelma osin ammattilaistenkin keskuudessa. Usein juuri palveluohjaus kompastuu siihen, että ei tiedetä, mihin asiakasta ohjattaisiin. Usein myös vain potilaalle annettu tieto unohtuu. Kun vamma ei näy päällepäin, muut järjestelmät ja lähipiiri eivät myöskään havaitse ja ymmärrä vammautuneen ihmisen tilaa. Sen seurauksena voi olla huomattaviakin taloudellisia vaikeuksia, syrjäytymistä ja ongelmia ihmissuhteissa.

Toimintaohjelman aikana seurataan, miten vammaiset ihmiset saavat sosiaali- ja terveystaloudellisia esteitä.

Aivovammaliitto ry:n puolesta:

Anne Porthén, toiminnanjohtaja

Anu Korhonen, kuntoutussuunnittelija

